

Om begrebet Den Religiøse Tro

Af Preben Bovin

Ikke alle kan blive enige om, hvad kultur er, og endnu færre om, hvad kunst er. Det samme er tilfældet, når det gælder om at finde en entydig forklaring på, hvad religion er. Skal man absolut tro på et liv efter døden for at være religiøs? Er religion altid at tro på en gud? Skal en forening eller et samfund, for at kunne kalde sig religiøst, have en trosbekendelse, som alle medlemmer må tilslutte sig? Spørgsmål er der mange af, og jeg vil her give et bud på, hvad man normalt opfatter som en religion.

Tim Jensen har karakteriseret en religion således: "anvendelse af ritualer og skikke i forbindelse med gudstjenester og begivenheder som navngivning, konfirmation og giftermål." I disse sammenhænge afspejles religionens idegrundlag ved, at den fælles tro eller filosofiske antagelse understreges gennem ritualer, der ofte både indeholder musik, tale og handlinger.

En anden af de religionshistorikere, jeg gerne lytter til, er Michael Rothstein. Han beskriver religion som en form for kultur, der er i permanent udvikling, og som ser forskellig ud fra tid til tid og fra sted til sted. Religion af i går er altså ikke det samme som religion af i dag.

Tro er et begreb, som hører sammen med religion. Tro er et psykologisk fænomen, som folk bruger til at få styr på verden. Mange bliver overrumplede, når man spørger dem, hvor de mener, de har deres tro fra. Ikke alle har nemlig spekuleret over, hvilken autoritet de bygger troen på. For mit eget vedkommende fik jeg min barnetro leveret fuldt færdig i skolen. Det handlede naturligvis om den gamle langskæggede gud, der sad oppe i himlen, og som jeg vidste holdt øje med mig - med mine tanker og handlinger. Denne tro tilegnede jeg mig uden problemer. Det kneb mere, da jeg ønskede at slippe af med den igen. Jeg indså, at den sande autoritet for mig ikke længere var nogle religiøse myter, som mine skolelærere havde formidlet, men en verden behersket af sund fornuft og en videnskabelig tankegang.

Det kneb for mig fortsat at stole på bibelen, der efter sigende skulle indeholde Guds ord til mennesker. Af og til mødte jeg jo nogle ting i bibelen, der ikke passede sammen. F.eks. taler bibelen i 4. Mosebog om, at Gud ikke angrer noget (han er ikke et menneske, siges der) - men i 1. Mosebog står, at Gud angrede (at han havde gjort mennesker på jorden). Det er da mærkeligt, ikke sandt.

Et andet sted i 1. Mosebog siger Jakob, at han har set Gud ansigt til ansigt, men i Johannes-evangeliet står: "Ingen har nogen sinde set Gud".

Bibelen er fyldt med sådanne selvmodsigelser, så det er helt forståeligt, at teologer, der ønsker, at den skal fremtræde som Guds ord til mennesker må arbejde flittigt i mange år for at finde måder at forklare og bortforklare snesevis af oplagte selvmodsigelser på og omdanne dem til betydningsfulde guddommelige sandheder.

Det siger sig selv, at jeg som stor knægt og sandelig også nu som ældre mand ikke har mulighed for at forstå, hvorledes noget sådant kan gå til - det kan kun teologerne fatte - for vi blev jo i skolen opdraget til i de fleste sammenhænge at bruge en videnskabelig tankegang grundet på simpel logik.

Efter min mening kan vi, når det drejer sig om den religiøse tro, vælge en af tre muligheder.

- Vi kan acceptere, at teologerne er eksperter på området og derfor "ved bedre" end os. Vi kan altså bøje os for ekspertisen og skrue ned for logikken.

- Vi har også den mulighed, at vi tager afstand fra al den snak om Gud, frelse og fortabelse, som vi møder i kirken og vende os imod ateismen eller humanismen.

- En tredje mulighed, som jeg helst vil pege på, er, at vi anvender den sunde fornuft så langt som muligt i vor søgen efter en mening med tilværelsen og så senere benytter vor fantasi og forestillingsevne.

Da jeg var ganske ung, oplevede jeg og mine jævnaldrende, at man fra religiøs side forsøgte at godtgøre en guds eksistens ud fra det synspunkt, at alt må have en årsag, og at følgelig også alt omkring os, som vi erkender som virkelighed, må have en årsag, nemlig: Gud.

I 1950-erne opgav man imidlertid den såkaldte "årsagssætning" i denne sammenhæng, og man måtte erkende, at Gud som en virkelighed udelukkende afhænger af det enkelte menneskes forestilling, hvorfor enhver, ligegyldigt hvilket trossamfund han tilhører, kun er berettiget til at hævde, at for ham er hans Gud den eneste sande for ham.

Om universets opståen og beståen har de større religioner enten den opfattelse, at "en gud har skabt alt" eller, at der eksisterer "en begyndelsesløs verdenslov". Den første opfattelse findes hos jødedommen, kristendommen og islam. Den anden opfattelse er buddhismens og den kinesiske universalismes.

Antagelsen af en guds eksistens rummer i sig spørgsmålet om, hvorledes denne gud, kraft eller magt er opstået. Fra jødedommens, kristendommens og islams side lyder det, at gud har været "fra evighed til evighed", hvilket imidlertid ikke kan siges at være svar på spørgsmålet, men en erkendelse af, at man intet ved derom.

Jeg er helt enig med Michael Rothstein, når han udtaler, at der intet er, som tyder på, at naturvidenskaben har fået gjort det af med religion. Men i takt med, at naturvidenskaben har vundet indpas, har religion gennemgående skiftet karakter, så de fleste mennesker i dag har fået bragt deres religion i harmoni med naturvidenskaben. Mange af os kan godt forestille os en Gud, som har skabt verden, samtidig med at vi fuldt anerkender hele den moderne videnskab. Men sandheden er så den, at Gud må omdefineres efterhånden som den menneskelige viden om verden vokser.